

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Contra Novvm Errorvm de Sacramenſo Corporis & ſanguinis domini noſtri Ieſu Chriſti epiſtola Ioannis Bugēhagij Pomerani

Bugenhagen, Johannes

Impreſſum Spire, [ca. 1525]

urn:nbn:de:bsz:31-63897

NOVVM ERRORVM, DE

SACRAMENSO COR-

poris & sanguinis domini]

nri Iesu Christi epis

stola Ioannis

Bugēhagij

Pomera

ni

Donnerstag Augusti Anno 1639
ist mir meine Dochter Maria
geben worden den 10. August
Quintum, 1. Kindt zu aller
Ehre des Jungfernamens gott gab
gleich dan zu.

Pomeranus.

Gratiam dei per Christū. Non habeo,
quod ad te hoc tempore scribā, doctissi-
me doctor, nisi quod optamus isthīc Euā-
gelio gloriæ dei successum per Christum
cū omni modestia, quam etiam inimicis
debemus quantum saluo Euāgelio licet.
Quid enim scriberē redeunte ad uos D.
Maiobano, qui erit ad te os nostrum &
epistola nostræ? Cæterū rogauit me idem
doctor ut uno aut altero uerbo tibi scri-
berem, quid respondendum nouis erro-
ribus de Sacramēto eucharistiæ subortis
putem. Nō certius respondebis quam ex
ipsa scripturæ grammatica quam isti erro-
ris magistri misere lacerant. Et quanquā
tu non indigeas, tamen rogatus his pau-
cis seruiō.

Hoc est corpus meum, hic est sanguis
meus. Contra usum loquendi omnium
linguarum est, ut pronomen demonstra-

A ¶

pronomine hic & hoc.

Zuinglius autē non bene uisum
sise rem in pronomine hoc, accipit
est, & nō substantiue sed significatiue ac-
cipi contendit, adducens exempla ubi sic
accipiat. Sed Christus hic nō interpre-
ratur somnium aliquod aut parabolam.
Et cū scripserint tres Euāgelistæ & Pau-
lus hac de re, ne unus quidē uel uno uer-
bo indicauit significatiue est accipi, atq;
adeo diuersum manifeste dicūt, ut statim
indicabo.

Quia uero uidet non sequi statim, Est
alicubi capitur pro significat, ergo & hic
accipitur pro significat, Alioqui ubiq; ac-
ciperetur pro significat, ut homo est ani-
mal id est significat, restareq; ut probet
hic sic accipi nihil aliud habet quod tamē
fortissime somniat, quam hoc, Caro non
prodest quicquā. Atq; hic ridemus mag-
nū illum Theologū cum suo Carlstadio.
Hoc & est iacent. Quis non uidet illic a

Christo carn
damnari, qu
non iam dic
ante, sed de
dum ubiq;
ritum prob
uocat. Omi
nis mors est
inquit, uita
dicit Christ
quam. Ali
quia dixerat
Tu nihil pe
mundor. An
damnati nū
Caro nō pre
Petro alibi,
ut tibi, sed
dei &c. Nul
illa caro in q
factum est. S
prodest aqu
fit. Leē nullo
in quo corp
uerbum que

Christo carnalem discipulorū intelligētiā
damnari, quando carnē opponit spiritui,
non iam dicit de carne sua & sanguine ut
ante, sed de carnē & spiritu, quemadmo-
dum ubiq; scriptura carnē damnat & spi-
ritum probat, non unquam carnem literā
uocat. Omnis caro fenū. Prudentia car-
nis mors est &c. Contra Petrus. Verba,
inquit, uitæ æternæ habes. Non enim hic
dicit Christus, Caro mea nō prodest quic-
quam. Alioqui seipsum mendacē faceret
quia dixerat, Caro mea est p mundi uita.
Tu nihil prodesse dixeris unde est uita
mundo? An uita mundi antea mortui &
damnati nihil est? Simpliciter autem dicit
Caro nō prodest quicquā quemadmodū
Petro alibi. Caro & sanguis non reuelā-
uit tibi, sed pater meus, id est, Spiritus
dei &c. Nulla caro prodest, prodest autē
illa caro in qua deus est, nam uerbū caro
factum est. Sicut nulla aqua prodest, sed
prodest aqua baptismi, in qua dei uerbū
est. Itē nullus panis prodest, prodest autē
in quo corpus Christi est propter Christi
uerbum quod mentiri nō potest. Itaq; il-

A iiij

lud Caro non prodest quicquā &c. dam-
nat omnē sapientiā, iusticiā & quicquid
est hominū, uult uero nos theodidactos,
impiū ergo fuerit referre hoc ad illam car-
nem in qua deus est, qua carne nos sancti-
ficati sumus uides itaq; quā nihil habet
Zuuāglius, & quā nō sit hic Theologis.
Quod uero nos Christi uoratores & car-
niuoras uocat, blasphemia ē. Nā nō lacer-
amus Christi carnem, sed panē edimus.
& in pane uerū corpus Christi, quod nō
cernitur, non laceratur, sed adesse & edi
creditur propter uerba Christi.

VIDE GRAMATICA EX PAV.

• Potus benedictionis cui benedicimus
(uulgo quem consecramus) nonne com-
municatio sanguinis Christi est? id est cō-
municatio qua cōmunicat sanguis Chri-
sti & distribuitur tibi, mihi, alijs ut iste the-
saurus distribuat & fiat nobis cōmunus.

Panis quem frangimus nonne cōmu-
nicatio corporis Christi est? qua scilicet
communicatur nobis corpus Christi &c.
Ergo ibi iterum est corpus & sanguis Chri-
sti, ille, inquit, panis quem frangimus &

pauculū
Spiritu
cat quād
pus mul
de uno
inter nos
panem q
panis qui
Vuitēbi
fit: de pa
Acce
te, edite,
uobis (id
gitur & l
frange et
distribue
pane esse
fit integri
nem fran
panem, fi
rat, Panis
meū est
Illic ergo
ibi fit, qu
tuit, mo
ille comm

poculum quod consecramus &c.

Spiritualem quidem unionem significat quando dicit, Unus panis & unum corpus multi sumus, sed addit, Omnes qui de uno pane participamus, Nos inquit, inter nos unum sumus, sed propter unum panem quem edimus. Quomodo unus est panis quem vos editis Vratissaviae & nos Vuitbergae, nisi unum corpus illic christi sit: de pane enim eterno dici non dubium est.

Accipit panem, fregit & dixit, Accipite, edite, hoc meum est corpus quod pro vobis (id est in commodum vestrum) frangitur & singulis distribuitur. Sicut illud frange esurienti panem tuum, id est, diuides distribue &c. Cecus est qui hic non videt in pane esse corpus Christi, & corpus Christi integrum sumi ab omnibus, solum panem frangi, Nam sic premititur, Accipit panem, fregit, sicut & ante Paulus dixerat, Panis quem frangimus, & subdit, Hoc meum est corpus, quod pro vobis frangitur, Illic ergo est corpus Christi, quoniam ipse ibi sit, quid ad me? uiderit ille qui sic instituit, modo ego credam hic & faciam quod ille commisit.

A iij

Hoc poculum uel hic potus Nouum
testamentū est, Repete omnes scripturas
non inuenies nouum aliud testamentum
dici quam remissionem peccatorum per
Christū siue per Christi sanguinem, quē
admodum de nouo testamēto scribit Hie
remias, Peccatorū eorū non recordabor
amplius, Si ergo hoc poculum est nouū
testamentū, est certe remissio peccatorū,
que impie uino tribuitur, Ergo sanguis
Christi est in uino, Id quod exponitur dū
additur in meo sanguine, & in Euangeli
stis, qui pro uobis effunditur in remissio
nem peccatorum.

Reus erit corporis & sanguinis dñi,
Non dicit reus erit panis & uini.

Nō dijudicās corpus domini, certe nō
dijudicant qui simplicē panem esse dicūt
quando etiam non dijudicant qui credūt
illie esse corpus Christi, attamē non acce
dunt quemadmodum Christus commisit
scilicet ut edant in ipsius commemoratio
nem.

Quid qu
bus locis in
ut liceret ei
car: Reus
Non dijudic
tur reus er
nis domi
guir
n

Syluam pr
& orat

Quid queso faciet Zuuinglius his duo
bus locis in quibus nullum, est, habetur,
ut liceret ei dicere, Est accipi pro signifi-
cat: Reus erit corporis & sanguinis dñi.
Non dñjudicās corpus dñi, Non hic dici-
tur reus erit significati corporis & sangui-
nis domini, sed ueri corporis & san-
guinis domini in pane & ui-
no presentis, nam de
eo hic dicitur qui
edit & bibit
Neq̃
dicitur non
dñjudicās corpus
dñi significa-
tum &c.

Syluam prebui, Tu uero in Christo uale
& orato deum patrem pro nobis.

IOANNES BVGENHAGIVS
POMERANVS.

Venditur libellus passim, in quo continetur ordinatio missæ quasi a nobis ordinata & seruata. Ego aut̄ ingenue fateor primū nō ea me scripsisse, deinde neq; eā ordinationem missæ nos Vuittembergæ latine obseruare quam uideri uolūt lese Germanicē transtulisse illi qui nebulosē non Christianos hac ratione præstant. Quod si sua illis placēt, scripturis sanctis defendāt, non sub nostro nomine mentiantur. Maxime uero displicet, quod necessaria ea faciūt, que necessaria nō sunt, quod aut̄ nos quotidie Germanicē predicamus Euangelium Christi, hoc non habent pro Germanica missa. Non dico interim, quam nullum habeant infirmorū fratrum respectum, dum statim, nondum satis predicato Euangelio, omnia sibi cū fratris etiam scandalo licere putāt. Verū hæc alias, Præterea eodē libello, ubi formā indicant coniugendi coniuges, quasi a nobis seruata atq; adeo præscriptam, preter hoc quod inepte multa congerunt

aiunt nos
lere dicer
maledixi
piam dix
docti su
de cruce
dicimus,
Quod at
cre com
me non
piam ser
us uerbi
dicassent
autem q
doctrina
debeo. C
quod do
ut par er
que tent
sunt qua
seruari

aiunt nos, dum coniuges copulamur, fo-
lere dicere, quod deus post peccatū Adæ
maledixit coniugio. Sed hoc dæmō quis
pīam dixerit potius quam ego. Adeo in-
docti sunt isti noui theologistæ, ut quod
de cruce a deo nobis imposta nonnunq̄
dicimus, ille interpretentur maledictionē
Quod autem ille continetur de utraq̄ sa-
cre communionis specie aut altera, fateor
me nonnunquam latine ad amicū quē
pīam scripsisse, id quod uellem meis poti-
us uerbis legeretur. Hæc iam dudum in-
dicassē nisi contēnanda duxissē, nūc
autem quando nouo modo ad hominū
doctrinas multi deficiunt, cōtemnere nō
debeo. Quid quæso prodest quibusdam
quod doctrinas humanas in rebus salutis
ut par erat, damnār, quando interim eorū
que tentant nullam rationē reddere pos-
sunt quam sic a quibusdam scribi & ob-
seruari:

Impressum Spire.

BLB

Badische Landesbibliothek
Karlsruhe

